

TEMNÁ PRAVDA

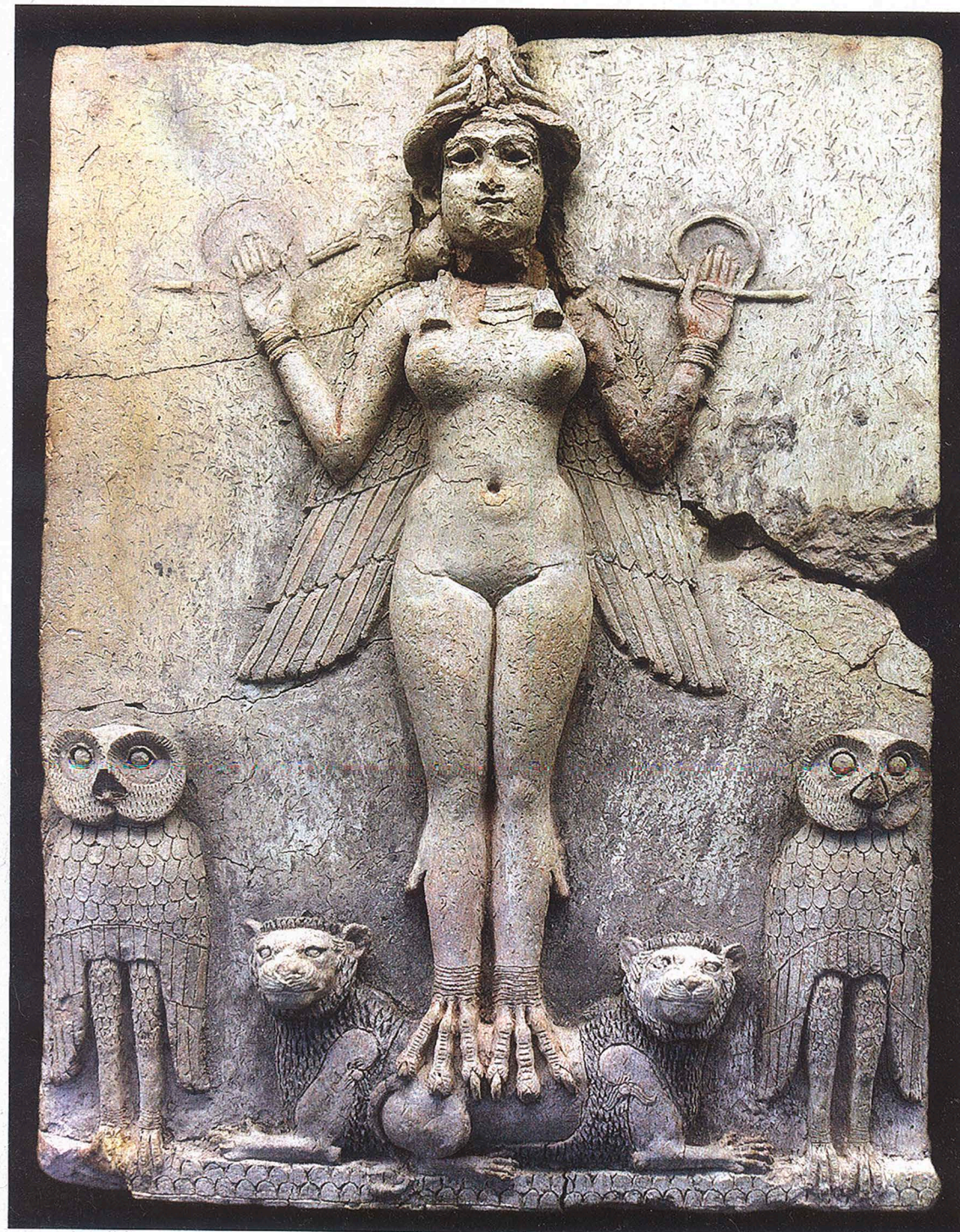
Tento článek mluví především k ženám, ale inspirovat může i mužské čtenáře. Není to klišovitý text o tom, jak se během víkendu stát bohyní. Pět tisíc let starý sumerský příběh o sestupu bohyně Inanny do říše temnoty odhaluje, k čemu je dobré zažít skutečnou bolest a smutek a jak si nesplést pravdu s jistotou.

Text Martina Kopecká

Poprve se mi kniha americké psycholožky Sylvie Brinton Perery Sestup k bohyni dostala do ruky před pár lety. Sumerský příběh o sestupu bohyně světla Inanny k vládkyni podsvětí říše Ereškigal, na kterém Perera demonstruje důležitost temnoty v životě ženy jakožto cesty ke svobodě, celistvosti a nalezení opravdového pramene ženskosti, mě tehdy nijak nezasáhl. Možná to pro mě bylo jen další heslo z těch, kterými jsme dnes zahlcené: Najdi cestu ke své vnitřní bohyni. I když jsem rozuměla, o čem mýtus je, žádný přesah pro mě tehdy neměl. Nedokázala jsem se nad ním zastavit nebo jsem nebyla ochotná vnitřně připustit, že temnota má svůj hluboký význam. Anebo jsem zkrátka ještě nechápala, co se onou temnotou opravdu myslí.

Ke knize jsem se vrátila nyní po letech, kdy mi do života vstoupila bolest, kterou nešlo přehlédnout, udusit ani jiným způsobem potlačit. Taková, kvůli

které se boří vše staré a zaběhnuté a jež vydává člověka zmatku a nejistotě. Tam někde bylo překvapující zjištění: Nemám svůj život zcela pod kontrolou. Hodnoty, které jsem do té doby uznávala, padaly jedna po druhé. Výkon, ruku v ruce s ním uznání, touha být perfektní matkou, manželkou, kamarádkou, dělat vše správně v rámci společenského řádu, to vše se postupně rozpadalo. Nastalo děsivé prázdno. Tehdy jsem s mnohem větší pokorou vzala do ruky knihu Sestup k bohyni, abych se vrátila k příběhu, který se dotýká toho, co jsem žila. K bolesti, smutku, rozkladu a smrti. Význam mýtů a pohádek v našich životech je obrovský. Jak ostatně píše C. G. Jung: „Svět archetypů musí zůstat člověku vědomý, ať už jej chápe, nebo ne, neboť v něm je ještě přírodou a spojený se svými kořeny. Světový názor nebo společenský řád, který člověka odřezává od praobrazů života, nejenže není kulturou, nýbrž je ve vzrůstající míře vězením nebo stájí.“

Mezopotamský terakotový kachel. Není jisté, zda jde o reliéf jedné ze sumerských bohyň nebo o ženského démona Lilitu. Pochází z období přibližně 1800 až 1750 let před Kristem.

Inanna v podsvětí

V sumerské básní, která se stala základem tamního náboženství, sestupuje bohyně nebes Inanna do podzemí říše, aby přihlížela pohřbu manžela královny podsvětí a své sestry Ereškigal. V některých verzích textu se uvádí, že Inanna sešla do temnoty, aby oživila mrtvé. Ereškigal považuje Inannu za vetřelkyni, obává se, že královna lásky, plodnosti a války vzkřísí mrtvé a rozzlobí se. Vyžaduje, aby se s pozemskou vládkyní zacházelo podle pravidel a zákonů, jež platí pro každého, kdo do království sestoupí, má být tedy „nahá a hluboce skloněná“. Inannu soudí sedm soudců a Ereškigal ji nakonec zabije. Její tělo je nabodnuto na kůl, kde se postupně mění v hniјící maso. Když se Inanna nevrací, její služebná Ninšubur začne burcovat bohy, aby Inannu pomohli zachránit. Těm se však nechce do záležitostí podsvětí plést. Až bůh vod a moudrosti Enki vyslyší prosbu a zachrání Inannu pomocí dvou plaček. Ty proniknou do podzemí s chlebem a živou vodou, vyjádří účast trpící Ereškigal a tím zajistí vydání Inannina těla. Oživená Inanna musí za sebe do podzemí poslat náhradu. Když prochází z temnoty sedmi branami, u kterých získává opět své šaty a šperky, připojí se k ní démoni, kteří mají za úkol obět přivést. Inanna se rozhodne

neobětovat ty, kteří pro ni plakali. Nakonec vyšle do podzemí svého muže Dumuziho, kterého najde při svém návratu, jak si spokojeně hoví na trůnu. Na místě ho Inanna probodne smrtícím pohledem a Dumuziho se zmocní démoni.

Autorka Sestupu k bohyni, psychologka Perera, vychází z tohoto příběhu při své práci s klientkami a popisuje, jak sama došla ke spojení s archetypickým ženským instinktem. Podle Perery má příběh hluboký význam pro nás, ženy patriarchálního řádu, neboť máme sklony hledat naplnění nikoli v sobě, ale ve vztahu k otci nebo milenci. Problém podle ní spočívá v tom, že ženy, které mají narušený vztah ke svému ženství, mají často velice dobrou společenskou image a kariéru. To je dáno tím, že vyrůstáme v patriarchálním světě, a tak se snažíme ze všech sil naplnit jeho ctnosti a ideály. Když se nám to nedaří, považujeme se za neschopné a nehodnotné. Inanna se jako první obětuje za velkou ženskou moudrost a vykoupení, neboť sestupuje, poddává se a umírá. Nečiní tak pasivně či nevědomě, ale vlastním rozhodnutím se odevzdává temnotě.

Dnešní žena hledá rovněž cestu do hlubiny. Vydává se na ní k sobě samé, aby prozkoumala své temné stránky, nechala umřít vše staré a nefunkční, rozbila představu o své hodnotě a pak, v jiné podobě, se vrátila do každodenního života. A tak jako běsnící Inanna po východu z podzemí nemilosrdně ztrestala smrtícím pohledem svého muže, i žena posílená svou cestou stojí pevně a nesmlouvavě, vědoma si své ceny, kterou už není ochotná ztratit ve vztazích, společnosti a sama před sebou.

Inanna byla bohyní protikladů. Ta, která se nebojí projevit své světlé i temné stránky. Touží a bere, prahne a plení – a pak hořekuje a skládá žalozpěvy. Otevřeně projevuje své potřeby, velebí své tělo. Perera upozorňuje, že „všechny síly a vlastnosti, které náležely za dávných časů velké bohyni – hravost, erotičnost, odolnost, samostatnost, svěhlavost, ctižádostivost, elegance – ztratily se životem současné ženy souvislost“. Ženy podle Perery žily dlouhou dobu ve svém osobním světě v úzce vymezených rolích, často podřízené mužům, sociální roli nebo dětem a skrývaly svou touhu po moci a vášni. Ženská bujarost byla v patriarchálním řádu ponížena na pouhou frivolitu, životní energie byla omezena povinností a poslušností. Taková devalvace odpojila ženy od jejich ženské podstaty.

Léčba bolesti

Terapeutka Tereza Pohlová, která z příběhu Inanny čerpá při své práci již deset let, se ve své praxi velmi často setkává se ženami, které si svůj život vystavěly na určitých hodnotách, jež se v jistý okamžik zača-

ly hroutit. Jsou to známé situace ze života, kdy děti opouštějí domov, manžel odchází za jinou ženou nebo přijde nemoc. „To je čas, kdy život říká, abychom našly vlastní odvrácenou stránku. Vstoupily do částí, ve kterých se samy sobě nelíbíme, jsme odpudivé, ošklivé a nepříjemné. Tyto okamžiky nejčastěji spouštějí rozpad vztahu. To se ostatně ukazuje i v příběhu Inanny, která je v podzemí nabodnutá na kůl, což symbolizuje proražení ženského těla falickým symbolem, který přináší utrpení. Žena ztrácí svou hodnotu, začíná sestupovat do tmy, ztrácí moc a sílu,“ říká Tereza Pohlová. Tyto stavy, ve kterých se žena ocitá, jsou velmi často provázené depresí, pocitem prázdnoty a marnosti. „A tak jako Inanně odpadá z těla hniјící maso, nám odpadá chtění, lpění a vše, co jsme si vystavěly. Dochází k transformaci celé osobnosti, kdy se žena propojuje s odvrácenými stránkami a dostává se ke svému srdci,“ vysvětluje Tereza Pohlová.

Z mýtu je patrné, že je nesmírně důležité, aby ženy přijaly svou temnou část, protože v ní je hluboká pravdivost – dál už nelze obstát s maskami a přetvářkou. Podle Terezy Pohlové pak „vzkříšení“ může na-

Z MÝTU JE PATRNÉ, ŽE JE NESMÍRNĚ DŮLEŽITÉ, ABY ŽENY PŘIJALY SVOU TEMNOU ČÁST, PROTOŽE JE V NÍ HLUBOKÁ PRAVDIVOST.

stat v okamžiku, kdy žena dojde k soucitu, především k sobě, pak i k ostatním.

Velmi podstatnou částí celého procesu hledání svého středu, svého bytostného já, je odvaha sejít do temnoty, tedy do bolesti, utrpení a strachu. Znamená to přiznat a prožít bolest. Jenže jak upozorňuje Tereza Pohlová, v dnešní době neumíme zacházet s touto divokou a rozkladnou silou. Výkon, který ženy v dnešní společnosti postavily na první místo, je jen náhražkou, jak uniknout. „Je v pořádku, že určitou část života budujeme a žijeme ve světle a máme kariéru, má to svůj smysl. Ale je důležité, abychom byly připravené se toho všeho vzdát a propadnout se. A mít období, kdy zcela ztrácíme,“ říká.

Abychom se odevzdaly bolesti a smutku, musíme zbořit své obranné mechanismy, které máme důmyslně vystavěné a které nás před vlastními negativními emocemi chrání. Známe různé únikové cesty, patří sem antidepresiva, alkohol, drogy, chvilkové úniky do krátkodobých vztahů, různé rauše, zpochybňování a bagatelizování. „A najednou se stane, že do této konstrukce něco nezapadá a bolí to. Vzni-

Inzerce 276556/12

Znáte všechny výhody PRÉMIOVÝCH PLATEBNÍCH KARET VISA?

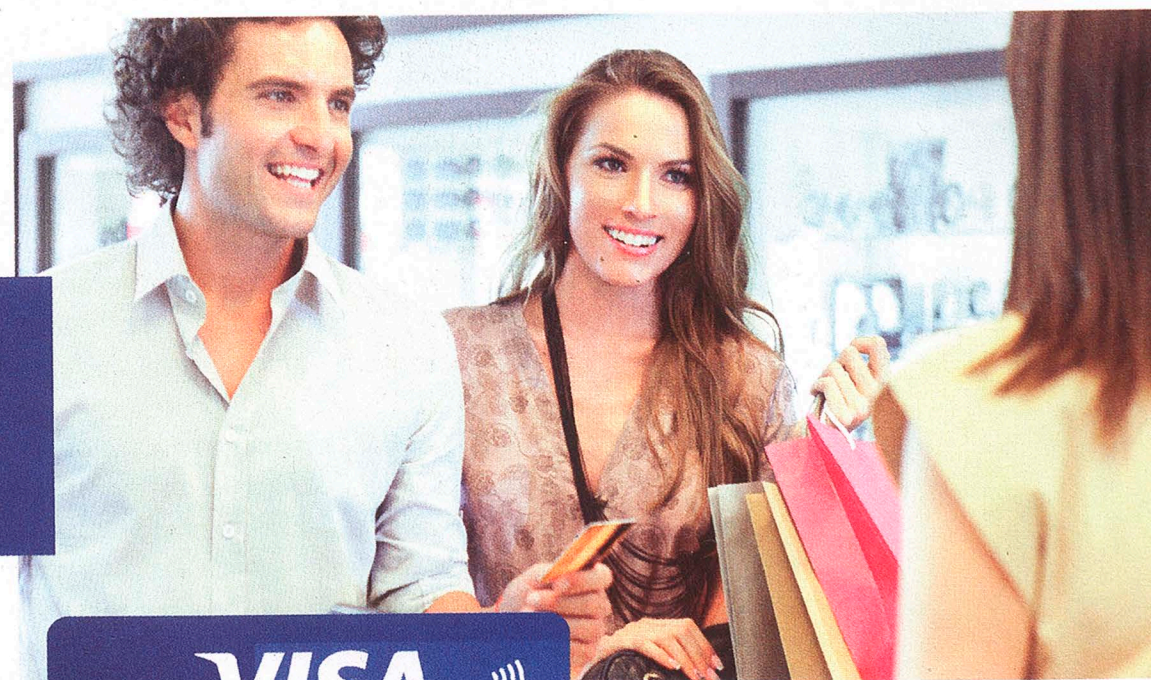
DRŽITELÉ KARET VISA GOLD, PLATINUM A INFINITE MOHOU VYUŽÍT ŠIROKOU ŠKÁLU BENEFITŮ. OCENÍTE ZEJMÉNA NADSTANDARDNÍ PRAKTICKÉ SLUŽBY NEBO SLEVOVÉ NABÍDKY BĚHEM DOVOLENÉ ČI SLUŽEBNÍCH CEST V ZAHRANIČÍ.

SCHOPNÝ TÝM NA DOSAH RUKY

Ke své prémiové kartě máte k dispozici služby osobního telefonního asistenta, který zajistí či zorganizuje cokoli je zrovna potřeba. Je dostupný každý pracovní den a pomůže vám s každodenními i méně obvyklými záležitostmi, ať už se jedná o zakoupení letenek, rezervaci restaurace nebo zajištění právních služeb. Dokonce vám poradí i ohledně výběru dárek pro vaše příbuzné nebo obchodní partnery, takže vy už se nemusíte o nic starat.

BENEFITY PARTNERSKÝCH SPOLEČNOSTÍ

Díky své prémiové kartě Visa pak můžete využívat speciální nabídky a čerpat slevy u mnoha partnerů jako iSTYLE, Aureole Restaurant, Belles Fleurs, Cedok Exclusive Travel, FAnn parfumerie, Sparkys, Bambule a Pietro Filipi. Vybírejte z těch nejlepších hotelů světa a dostanete záruku nejlepší ceny, snídaní zdarma nebo kredit na jídlo a nápoje. Jistě uvidíte i možnost získat díky službě AirRefund zpět své peníze v případě zrušení či zpoždění vašeho letu. U nově vydané prémiové karty lze využít i roční bezplatné připojení ke globální Wi-Fi síti s více než miliónem hotspotů po celém světě.

PRAKTICKÁ POMOC NA CESTÁCH

Platební karty Visa jsou přijímány ve více než 44 milíoněch lokalit a 200 zemích světa. Proč tedy řešit složitou výměnu hotovosti na cizí měnu, když můžete

platit kartou v zahraničí stejně pohodlně jako doma? Kde všude jsou v dané destinaci přijímány platební karty, si můžete ověřit i pomocí aplikace Visa Travel Tool. Ta je ke stažení bezplatně na App Store i Google Play a nasměruje vás k nejbližšímu bankomatu, spočítá aktuální měnový kurz či poskytne okamžitou asistenci při ztrátě platební karty.

VÍCE INFORMACÍ NALEZNETE NA WWW.VISA.CZ/PREMIUM

ká zmatek, chaos a strach, že celá konstrukce spadne a všechno se zhroutí. To je moment, kdy to musíme brát vážně a přijmout bolest jako cestu k pravdě," popisuje transformační proces Tereza Pohlová. Ten, kdo projde touto cestou, vyjde z ní očištěn o věci, které neměly hodnotu. Je to čas, kdy nám v celé té prázdnotě nezbyvá nic jiného než vnímat naplňování základních potřeb, jako je dýchání, spánek a jídlo.

Když se vše rozpadne, vy ucítíte kontakt samy se sebou, se svým já. Zjistíte, že vaše hodnota není o tom, jakou kariéru jste vybudovaly, kolik marmelád jste zavařily, jestli vaše děti mají vyžehlené věci, jestli máte dokonalou zahradu, jestli naplňujete požadavky svého partnera. Jako byste našly nit, kterou jste ztratily coby malé holčičky – ještě předtím, než jste se začaly přizpůsobovat rodičům, škole a celému systému. Už nepotřebujete stavět obranné konstrukce, protože víte, že bolest vás posunula. A vy se jí nebojíte.

Pravda není jistota

Od dob filozofa 17. století Reného Descarta byla pravda bytostnou pravdou. Znamená to, že pravdivost vycházela z věci samé. Problémem dnešní doby z pohledu filozofky a fenomenoložky Anny Hogenové je, že pravda už není tím, čemu se říká bytí. „Dnešní člověk je takový ustrašeneček. Je člověkem novověkým a má rád jistotu. Nejenže ji má rád, on bez ní nemůže být. Proto pravda v dnešní době má platnost jistot. Většina lidí žije pro jsoucna a pro to, aby jim ta jsoucna dobře sloužila. Potřeba pravdy v lidech není. Dnešní člověk myslí placatě, do obrovské šíře, chce hrozně moc informací a chybí mu hloubka," říká Anna Hogenová. Hlavní problém vidí v tom, že si necháváme společenským řádem podsouvat, co máme dělat a jací jsme. Budoucnost, která pak k člověku přichází, není opravdová, ale je předem vyrobená a vymyšlená, postavená na analýzách, které z minulosti přecházejí do budoucnosti. Anna Hogenová to pojmenovává poeticky: Neposloucháme, co k nám nese vítr. „Budoucnosti se musíme všichni otevřít a musíme poslouchat, co od nás chce. A ne abychom si budoucnost poroučeli. Člověk pak nežije ze svého pramene, ale z pramene podsunutého a zdá se mu, že je jeho. Tento člověk ovšem není svobodný a není ve svém bytostném já," říká Anna Hogenová.

Je to právě smutek, který podle Anny Hogenové vede člověka k vlastnímu prameni, protože smutek člověka hloubí. „Pustit k sobě smutek je podmínkou autentického života. Ale dnešní člověk nechce nic takového. Proto se učí pozitivně myslet," říká Anna Hogenová: Projít si smutkem vyžaduje odvahu k samotě. K tomu, že si pustíte blízko určitou podobu smrti a nezešílíte z toho. Je dobré zariskovat, vybočit, udělat něco jen pro sebe.

Pokud uvažuji o smyslu smutku a bolesti v životě člověka, okamžitě mi vyvstaly v mysli příběhy žen, které na celé roky uvízly v nefunkčních, sebe-destrukčních vztazích, kde přišly o poslední zbytky domnělé sebehodnoty. „Je řada lidí, kteří masochisticky zůstávají v bolesti a krmí si své ego pocitem, jak jsou dobří, že to vydrží. To jsou příběhy týraných žen, které se potřebují skutečně dostat ke své síle a sestupují do temnoty, ale nezaregistrují, kdy je třeba říci dost. Poníženost může být stejně fascinující a návyková jako pýcha. Někdo se například potřebuje pýchy zbavit tím, že setrvává v poníženosti, protože se bojí své moci, své síly a pýchy. Neumí to rozlišit. Tak raději zůstává v poníženosti. A tato role může být někdy bezpečná," říká terapeutka Tereza Pohlová a doplňuje, že podle příběhu Inanny je to ten okamžik, kdy najdeme své srdce a nalezneme soucit samy se sebou.

Když už bylo smutku dost

V počáteční fázi je úlevné, když vás terapeut přiměje, abyste se v temnotě trochu rozkoukaly. Chvilí, kdy člověk vstoupí do poslední fáze rozpadu, kdy se skutečně už dostává sám k sobě, je však lépe prožít o samotě. Najednou totiž v té prázdnotě vyvstávají zcela obyčejné věci, strom obalený včelami, pohyb padajícího listu nebo pohled do mraků, který může nasycit člověka zcela nečekaným vnitřním klidem. „Domnívám se, že to je skoro až mystický zážitek. V poslední fázi, kdy si je duše vědoma hrdinské cesty, to je moment, kdy je dobré se opřít o mýty. Inanna je v tomto ohledu fatální příběh pro dnešní dobu," uzavírá Tereza Pohlová.

Mladí lidé se dnes úpěnlivě hledají, podle Anny Hogenové nevědí, jak na to, tak jen těkají. „To jsou různé semináře, kam jezdí. Ale tam nejde o hloubku. Poznat sebe sama je nejtěžší, to není jednoduchá věc. Jestliže mám spoustu představ o sobě, které mi dala maminka, škola, babička, můj manžel, tak to není dobře. Musím sestoupit dolů, a to je možné jen skrze určitou bolest. Musím sestoupit k tomu, čím se stávám, ne k tomu, čím jsem," říká Anna Hogenová.

Když vyrazíte na cestu, na které vás provází bolest, vždy se na ní potkáte samy se sebou. Když se podíváte do nebe, uvidíte mraky jinak než dřív, uvidíte krásu, kterou jste předtím neviděly. Už nepotřebujete říkat, co máte dělat. Pravda začne vyvěrat z vašeho středu, budete spojené se svou intuicí a nebudete pochybovat o tom, co činíte. Když jsem se loučila s Annou Hogenovou, řekla jsem jí: „Mám strach, že se zase ztratím.“ Podívala se na mě, usmála se svým moudrým očima a řekla: „Neztratíte. Možná na chvíli můžete zaváhat, trochu se vrátit, ale už nikdy neztratíte, co jste našla.“ ■